

การขอคืนสิ่งของที่ถูกยึดระหว่างสอบสวนและผู้มีสิทธิขอคืน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๘๕/๑

เพิ่มโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๐

การยื่นคำร้องขอคืนสิ่งของในระหว่างสอบสวน

- สิ่งของที่เจ้าพนักงานได้ยึดไว้ ซึ่งมีใช้ทรัพย์สินที่กฎหมายบัญญัติไว้ว่า ผู้ใดทำ หรือมีไว้ เป็นความผิด ถ้ายังไม่ได้นำสืบ หรือแสดงเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี
- เจ้าของ หรือผู้ซึ่งมีสิทธิเรียกร้อง ขอคืนสิ่งของ ที่เจ้าพนักงานยึดไว้ อาจยื่นคำร้องต่อ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี
- เพื่อขอรับสิ่งของนั้นไปดูแลรักษา หรือใช้ประโยชน์ โดยไม่มีประกัน หรือมีประกัน หรือมี ประกันและหลักประกันก็ได้

เงื่อนไขและการส่งคืนสิ่งของ

- การส่งคืนสิ่งของดังกล่าวข้างต้น จะต้องไม่กระทบถึงการใช้สิ่งของนั้นเป็นพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงในภายหลัง
- ทั้งนี้ ให้พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ มีคำสั่งโดยมิชักช้า โดยอาจเรียกประกัน จากผู้ยื่นคำร้อง หรือกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้บุคคลนั้นปฏิบัติ และ
- หากไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข หรือ บุคคลดังกล่าวไม่ยอมคืนสิ่งของนั้น เมื่อมีคำสั่งให้คืน ให้ พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี มีอำนาจยึดสิ่งของนั้นกลับคืน และบังคับตามสัญญา ประกัน เช่นว่านั้นได้
- วิธีการยื่นคำร้อง เงื่อนไขและการอนุญาต ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

กรณีมีคำสั่งไม่อนุญาต หรือคำสั่งอนุญาต

- ในกรณีที่พนักงานสอบสวน หรือพนักงานอัยการ มีคำสั่งไม่อนุญาต ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลชั้นต้น ที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคือศาลดังกล่าวได้ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการไม่อนุญาต และให้ศาลพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์

- ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งอนุญาต ศาลอาจเรียกประกัน หรือกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามที่เห็นสมควร คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด

(สรุป. – การขอคืนของกลางบางอย่างในระหว่างสอบสวนต้องมีใช้ทรัพย์สินที่ทำหรือมีไว้เป็นความผิด สามารถสั่งคืนได้โดยมีประกันและเงื่อนไข หากไม่อนุญาต ก็ยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลชั้นต้นได้)

สาระสำคัญ กฎกระทรวงกำหนดวิธีการ ขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ ไปดูแลรักษา หรือใช้ประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓ (คลิกที่นี่)

- บุคคลดังต่อไปนี้ มีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ได้

(๑) เจ้าของ หรือผู้มีกรรมสิทธิ์

(๒) ผู้ซึ่งมีสิทธิในการใช้ , ครอบครอง , ยึดหวง หรือสิทธิเรียกร้องอื่นตามที่กฎหมายรับรอง รวมถึง ผู้เช่าซื้อ , ทายาทผู้มีสิทธิรับมรดก หรือ ผู้จัดการมรดก

- ผู้ยื่นคำร้องจะต้องแสดงหลักฐานแห่งการเป็นเจ้าของ หรือเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ เพื่อแสดงถึงสิทธิที่ตนมีอยู่เหนือสิ่งของนั้น

- ในกรณีผู้ยื่นคำร้อง มีสิทธิในสิ่งของ ซึ่งมีเจ้าของกรรมสิทธิ์หลายรายรวมกัน จะต้องแสดงเอกสารหลักฐานแสดงความยินยอมในการร้องขอคืนสิ่งของ จากเจ้าของกรรมสิทธิ์ทุกราย

คำร้อง

ต้องมีรายละเอียดอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) สิ่งของ ที่ประสงค์จะขอคืน

(๒) เหตุผล ความจำเป็น และความเร่งด่วน ที่ร้องขอคืนสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

(๓) ระยะเวลา ที่ประสงค์จะนำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

(๔) ผู้ที่จะดูแลรักษา หรือใช้ประโยชน์จากสิ่งของ

(๕) สถานที่ ที่นำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

(๖) หลักฐาน ในการแสดงสิทธิตามข้อ ๑

ในการพิจารณาคำร้อง ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี คำนึงถึงเหตุ
ดังต่อไปนี้

(๑) เหตุผล ความจำเป็น และความเร่งด่วนที่ต้องนำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

(๒) ความเสี่ยงภัย หรือเสี่ยงต่อความเสียหาย สูญหาย ถูกทำลาย ปลอม หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง
ที่อาจเกิดกับสิ่งของที่จะนำไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

(๓) ความน่าเชื่อถือ ของหลักประกัน

(๔) ความน่าเชื่อถือ ของผู้ที่จะนำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

(๕) ระยะเวลา ที่จะนำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

(๖) ค่าคัดค้าน ของผู้มีสิทธิยื่นคำร้องตามข้อ ๑ วรรคหนึ่ง ค่าคัดค้านของผู้ต้องหา หรือค่า
คัดค้านของผู้เสียหาย

(๗) พฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งคดี

ผู้ยื่นคำร้องหลายรายต่างอ้างสิทธิในสิ่งของเดียว

- ในกรณีที่ผู้ยื่นคำร้องหลายรายขอคืนสิ่งของอย่างเดียวกัน โดยอ้างสิทธิต่างกัน
- ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการแล้วแต่กรณี มีอำนาจกำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องดำเนินการ
อย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร เพื่อพิสูจน์สิทธิของตนก่อนมีคำสั่ง
- เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อว่าผู้ยื่นคำร้องรายใดเป็นเจ้าของหรือผู้มีสิทธิเหนือสิ่งของดีกว่าผู้อื่น ให้
พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี มีคำสั่งคืนสิ่งของแก่ผู้นั้น

สัญญาประกันสิ่งของและการส่งคืน

กฎกระทรวงกำหนดวิธีการขอคืนสิ่งของที่เจ้าพนักงานยึดไว้ไปดูแลรักษา

หรือใช้ประโยชน์ พ.ศ.๒๕๕๓

รายละเอียดในสัญญาประกัน

สัญญาประกันคืนสิ่งของ อย่างน้อยต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ

- ผู้ยื่นคำร้อง
- ระยะเวลา และสถานที่ ที่อนุญาตให้นำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์
- ข้อความยินยอมชดใช้เงินตามจำนวน หรือ
- อัตราที่กำหนดในกรณี чтоสิ่งของนั้นชำรุดบกพร่อง หรือมีอาจส่งคืนได้ และ
- ประกัน หรือหลักประกัน สำหรับในกรณีที่เป็นสัญญาประกัน

การเรียกประกัน

การเรียกประกัน หรือหลักประกัน และการกำหนดเงื่อนไข จะต้องมีความเหมาะสมกับ

- ความสำคัญของพยานหลักฐานในคดี และ
- มูลค่าของสิ่งของ

- โดยไม่สร้างภาระแก่ผู้ยื่นคำร้องจนเกินควรแก่กรณี

การกำหนดมูลค่าของสิ่งของ เพื่อการเรียกประกันหรือหลักประกัน ให้คำนึงถึง

- ราคาประเมินของทางราชการ หรือ
- มูลค่า หรือราคาตามท้องตลาด ของสิ่งของลักษณะเดียวกันนั้น

ในกรณีที่มูลค่าของหลักประกันลดลงหรือต่ำไป ให้แจ้งให้ผู้ได้รับอนุญาต

- หาหลักประกันมาเพิ่มให้ครบมูลค่าเดิมในขณะทำสัญญาประกัน หรือ
- ให้ดีกว่าเดิม หรือ
- เปลี่ยนแปลงเงื่อนไขให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นได้

หลักทรัพย์

หลักทรัพย์ดังต่อไปนี้ ให้ใช้เป็นหลักประกันได้

- (๑) เงินสด
- (๒) ที่ดินมีโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์
- (๓) ที่ดินมีโฉนดหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์และสิ่งปลูกสร้าง
- (๔) ห้องชุดมีหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์
- (๕) พันธบัตรรัฐบาลไทย
- (๖) หุ่นหรือหุ่นกึ่งที่ออกโดยนิติบุคคลที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น
- (๗) หลักทรัพย์มีค่าอย่างอื่นที่กำหนดราคามูลค่าที่แน่นอน เช่น
 - สลากออมสิน
 - บัตรหรือสลากออมทรัพย์ทวีสิน ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
 - ใบรับเงินฝากประจำธนาคาร
 - ตัวแลกเงินที่ธนาคารเป็นผู้จ่ายและธนาคารผู้จ่ายได้รับรองตลอดไปแล้ว
 - ตัวสัญญาใช้เงินที่ธนาคารเป็นผู้ออกตัว

- เชื้อที่ธนาคารเป็นผู้ส่งจ่ายและรับรอง ซึ่งสามารถเรียกเก็บเงินได้ ในวันที่ทำสัญญา
ประกัน

- หนังสือรับรองของธนาคาร หรือบริษัทประกันภัยเพื่อชำระเบี้ยปรับแทน กรณีผิด
สัญญาประกัน

- หรือ หลักทรัพย์อื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน

หลักทรัพย์ที่ดินและห้องชุด ให้นำ

- โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุด และ

- หนังสือรับรองราคาประเมินของสำนักงานที่ดินมาแสดง

- หากนำสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินมาเป็นหลักประกันด้วย ต้องแสดงสำเนาทะเบียนบ้าน และ
หนังสือประเมินราคาสิ่งปลูกสร้าง ที่น่าเชื่อถือประกอบด้วย

บุคคลเป็นประกัน

๑. กรณีมีบุคคลเป็นประกัน บุคคลผู้เป็นประกันต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นผู้มิตำแหน่งหน้าที่การงานหรือมีรายได้แน่นอน เช่น

- ข้าราชการ ข้าราชการบำนาญ

- สมาชิกรัฐสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น

- พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานของรัฐประเภทอื่น ๆ

- ลูกจ้างของทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

- ผู้บริหารพรรคการเมือง หรือ

- ทนายความ และ

(๒) เป็นผู้มีความสัมพันธ์กับผู้ยื่นคำร้อง เช่น

- ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน สามี ภริยา ญาติพี่น้อง

- ผู้บังคับบัญชา นายจ้าง

- บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยทางสมรส หรือ
- บุคคลที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี เห็นว่ามีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเสมือนเป็นญาติพี่น้อง หรือมีความสัมพันธ์ในทางอื่นที่พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี เห็นสมควรให้ประกันได้

๒. กรณีมีบุคคลเป็นประกัน ให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้บุคคลผู้เป็นประกัน เสนอหนังสือรับรองจากต้นสังกัด หรือนายจ้าง หรือหลักฐานอื่นที่เชื่อถือได้ และหากบุคคลผู้เป็นประกันมีคู่สมรส ให้แสดงหลักฐานการยินยอมของคู่สมรสด้วย
- (๒) ให้ทำสัญญาประกันได้ในวงเงิน ไม่เกินสิบเท่าของอัตราเงินเดือน หรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
- (๓) การสังคินสิ่งของ
 - ให้พิจารณาจากเงินเดือนหรือรายได้
 - แต่หากวงเงินประกันมียอดสูงกว่าวงเงินที่ผู้นั้นมีสิทธิประกันได้ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี อาจกำหนดให้ผู้ยื่นคำร้องวางเงินหรือหลักทรัพย์อื่นเพิ่มเติมให้เพียงพอกับวงเงินประกันนั้นได้ หรืออาจให้มีบุคคลผู้เป็นประกันหลายคนร่วมกันทำสัญญาประกันโดยใช้วงเงินของแต่ละคนรวมกันได้

เมื่อผิดเงื่อนไข

- ☆ ในกรณีที่มีการกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดให้ผู้ได้รับอนุญาตปฏิบัติ
 - หากผู้ได้รับอนุญาตฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด
- ☆ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี
 - อาจสั่งให้สังคินสิ่งของนั้นทันที หรือ
 - จะกำหนดเงื่อนไขใด ๆ เพิ่มเติมก็ได้
- ☆ ให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี แจ้งให้ผู้ได้รับอนุญาต สังคินสิ่งของเมื่อปรากฏว่า
 - (๑) มีเหตุจำเป็น ต้องใช้สิ่งของนั้นในการสอบสวน หรือแสดงเป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดี

(๒) ผู้ได้รับอนุญาต ผิดสัญญารับมอบสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ หรือผิดสัญญา
ประกัน

(๓) คดีถึงที่สุด หรือคดีเสร็จเด็ดขาด และศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้รับ หรือให้คืนแก่
บุคคลอื่น

(๔) มีการนำสิ่งของ ไปใช้ในการกระทำความผิดอีก

(๕) ต้องคืนสิ่งของ ให้แก่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิเหนือสิ่งของดีกว่า

(๖) ครบกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต

(๗) มีเหตุจำเป็นอย่างอื่น เพื่อป้องกันไม่ให้สิ่งของเสียหาย สูญหาย ถูกทำลาย ปลอม
หรือแก้ไขเปลี่ยนแปลง

☆ ผู้ได้รับอนุญาตจะส่งคืนสิ่งของก่อนครบกำหนดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตก็ได้

☆ ก่อนครบกำหนดระยะเวลา ที่ได้รับอนุญาตให้นำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์

ถ้าผู้ได้รับอนุญาตเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องนำสิ่งของนั้นไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ต่อ
ไป ให้ผู้ได้รับอนุญาตนั้น

- มีหนังสือถึงพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ แล้วแต่กรณี

- ก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

- แจ้งถึงเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องนำสิ่งของไปดูแลรักษาหรือใช้ประโยชน์ต่อไป